

4 rózsalovag

Bemutató a Szegedi Nemzeti Színházban

A völgyényi küldöncről, kit az élet duhajb éveiben hajló Ochs von Lerchenau báró a kis Sophie-hoz küld ezüstrózsával, az első pillattól tudja a néző, szerelmes lovag. Valamivel túl a kamaszkoron, kinek „minden nő lángra gyújtja szívét” és „pirul, ha lát egy lánykát” — íme a mozarti idézet, szinte hibátlanul illik rá. Csak a báró nincs vele tisztában, a darab során bájos fehércselédnek nézi: felsülésének története az ő komédiája. Mint rendesen lennie kell a színpadon: az összevalók egymásra találnak. A két fiatal, Sophie és Octavian boldog öhlessel szaladnak ki a színről, az öregedő tábornagné, kit az első képen még Octaviannal ágyában ér a reggel, a szerelemre való éjszakára csak az elmúlás fanyarát viszi magával a záróképf vendégfogadójából.

A muzika nosztalgikus búcsú egy fáradó csillárfényben még tündöklő császárvarostól, a Mária Terézia-korabeli Bécsből, a kis udvari kalandoktól. Ahogyan a Straussi zenedramában Wagner keresztek és vélték sokáig találni a kortársak — úgy itt semmi félreértés, a modell a mozarti stíl, ennek a századnak zenei nyelvén, s mint Krause mondja: nem szándékos kritikája a kornak, hanem véletlen tükrö, egy darab zenévé vált művelődéstörténet. Hugo von Hofmannsthal remekül játszható szövegkönyve és a rokokó ízeivel, olasz áriáival, menüettekkel, hatásos hangzsfelületekkel teli muzika nem hívja éber próbára a hallgató figyelmét, sőt a harmadik felvonásbeli kerengőtemekért meg is csipkedték a kortársak Strauss, Johann Wagnernek csúfolták.

Egyszóval színes, eleven A rózsalovag nem riasztaná a merészebb hangvételű idegenkedőket sem. Csak rendkívül munkaigényes, nehé. A közelmúltban felújított pesti előadás vegyes fogadtatása nem tudott szabadulni azoktól az emlékektől, melyet még a feledhetetlen Székely Mihály hagyott a színpadon. A pénteki szegedi bemutatónak nincs előképe. És mint a premieren kiderült, a széles repertoárból, a barokktól napjainkig végigskálázott iskolából nincs használható tapasztalata sem. A rózsalovag ugyanis nem skatulyázható be az opera seria vagy a vígopera szabványába, ez is, az is. A vállalkozás akkor pályázhat sikerre, ha képes finom különbségeket tenni a komédia és líra felületei között, ha úgy választja külön ennek elemeit, hogy a közönségnek meggyőződése lesz, együtt jelentik az élményt. Hiába tudja Vaszy Viktor, mit akar a színpadtól, ha be kell érnie annyival, hogy a nehéz zenei anyagot az orchesterben ülők még többé kevésbé ismerik, az énekesek többsége kevésbé. És hiába keres a rendező Angyal Mária seregnyi ötletet a remekül megkomponált fi-

Hernádi Oszkár felvétele

Lengyel Ildikó (Octavian) és Sinkó György (Ochs) a harmadik felvonás vendégfogadójában

gurákra, ha vissza legfeljebb csak azoktól kapja, akiket pillanatnyilag nem foglal le a zene, akik azzal is tudnak törődni, hogy mi történik odafent.

Az előadás nincs kész, a szereplőket belépési, intonációs, ritmikai gondok kötik le, a felszabadult játék illúzió. Nem tudom, szabad-e kimondani egyetlen előadás után, de több szerepre — úgy tűnik — nincs megfelelő embere a társulatnak. A kisebb énekleckék sem. A színes jelmezekben, melyek eleven nyüzsgéssel bemozognak a színpadot, mintha marionett figurák öltözték volna, egyik szemük a karmesteren, a másik ugyanott, s cseppet sem csodálni, ha a rendezői instrukciókat meggyőződés nélkül, gépiesen hajtják végre: a játék szögletes, merev. S néhány kitűnő hangulatkép, találó zenei megoldás (főképpen a második felvonásban) enyhe vigasz a fésületlen zenei-színpadi karakterekért. A címszereplő

Lengyel Ildikó hangjának szép felső és szép alsó regisztere van, ám közötté elfakul a színe, kimarad valami: ide írták szolamát. Sinkó György (Ochs) idegenül érzi magát egy olyan feladatban, ahol Don Pasquale-ról hoz emlékeket, bár a későbbiek során határozottan lehet esélye, hogy a szélkakas-báró vérbeli, saját figurája legyen. Karikó Teréz túlságosan vonzó jelenség ahhoz, hogy öregedése fölötti bánatában osztozzon vele a néző — zeneileg viszont egyenletes. A két legjobb alakítást Gyimesi Kálmán (Faninal) és Berdál Valéria (Sophie) ösztönösen is érzett szereptalálkozása, tőlük pompás dolgokat hall a közönség, csakúgy Réti Csabától, aki az olasz áriát szépen elénekli. A többiek változó sikerrel próbálták színt hozni az előadásba, melynek sikere nem Sándor Lajos szecessziós díszletein és Gombár Judit izléses jelmezein múlt.

Nikolényi István

A szakma kiváló tanulója verseny Szegeden

A szakmunkásképzés rendszerében 1953 óta folynak versenyek a tanulóképzés színvonalának növeléséért és a szakmunkás-utánpótlás minél eredményesebb tételéért. E versenyek alapvető törekvése a tanulók közötti szocialista versenyszellem kialakítása, elmélyítése, a jobb tanulmányi eredmények elérése, a szakmai képzettség fokozása és az igényes munkára való törekvés megvalósítása.

A kereskedelmi tanulók országos versenyének döntőit ez ideig minden évben Budapesten rendezték meg. Védéken most, Szegeden kerül első ízben lebonyolításra március 23, 24 és 25-én, amikor is 96 fiatal vetélkedik a „Szakma kiváló tanulója” cím elnyeréséért. A megye és a város lakossága 24-től a Centrum Áruházban, a Delta Kereskedelmi Vállalat 310., 311., 329. számú boltjaiban, valamint a Komplex Ruházati Vállalat „Tip-Top” ci-

póboltjában kísérheti figyelemmel a különböző szakmákban tanulók versenyét. A rendező szervek meghívták a versenyre a szabadkai iskolaközpont szakmunkástanulóit is, akik a verseny döntőiben öt szakmában vesznek részt.

Az értékelést a Belkereskedelmi Minisztérium és a társadalmi szervek által kijelölt szakemberekből álló vizsgabizottság végzi, azonban a felsorolt boltokban maguk a vásárlók is „közönségzavazataikkal” segíthetik a legjobbakat.

Vlaszenko zongoraestje

Pénteken este a filharmónia Lev Vlaszenko szovjet zongoraművész Beethoven-koncertjét rendezte meg a Tömörkény István Zeneművészeti Szakközépiskola frissen renovált, impozáns külsejű nagytermében. A műsor első fele (az A-dúr szonáta és a 7 bagatell) talán a művész kissé túlmagyarázó előadásmódja miatt fárasztóan hatott a hallgatóság nagy részére, de a hangverseny szünet utáni interpretációja már az őszinte siker jegyében folytatódott. Itt mutatkozott meg igazán a világhírű szovjet művész kitűnő formálókészsége, technikai biztonsága, amelyvel tökéletesen uralja hangszerét. A d-moll szonáta és főleg az Appassionata lenyű-

göző erejű, sokrétűen formált, tiszta csengésű előadása — különösen az Appassionata első és harmadik tételét, valamint a ráadás-ként elhangzó Pathétique első tételét — megérdemelten nagy sikert aratott. Bár a művész Beethoven-interpretációjából — elsősorban a Steinway-hangszerek nemes hangját nélkülöző Főrtér-zongora kemény csengése miatt — főleg a lassú tételeknél hiányoltuk a még bennsőségebb, közvetlenebb hangot — mindezekért bőven kárpótolt az az elsőrendű szakmai tudás, főleg a biztonsági játékmód, amelynek sajnos csak nagyon ritkán lehetünk tanúi.

Kátai László

Tipegéstől a kocogásig

Nem tudom, feltűnt-e a kedves hallgatóknak, hogy a rádió reggeli krónikájában egy idő óta a fővárosi nyugdíjasoknak szóló közleményeket olvasnak fel, korukhoz illő könnyű túsírára — ahogyan napjainkban mondani szokás — kocogásokra invitálják az idős embereket. Mindössze két-három mondat, tizenöt-húsz másodperc, amit ez a közlemény elvesz a műsoridőből, de biztos, hogy nemcsak a főváros néhány száz-ezer nyugdíjasa, hanem az ország valamennyi pihenő-állománya vonult dolgozója meleg szívdobbanásokkal hallgatja: íme erre is gondolnak már az illetékesek, az élet ezer gondjának tömegében időt, fáradságot áldoznak arra is, hogy az öregek testi kondícióját gondozzák, be-beszólnak a csendes lakásokra, itt és itt találkozt adnak az embereknek, akik maguk nem nagyon találhatnak már partnereket, egészséges, tanulságos szórakoztató sétákat szervez-

nek, mozduljanak ki az öregek a bényít, szomorító csendből, ne céltalanul kóboroljanak a délelőtti utcákon, érezzék, hogy ember-séges, erős társadalom fogja a kezüket és elvezeti őket a természet csendjébe, ahol madárdalt hallgathatnak, ahonnan tisztábbnak látják az eget, s ahol elbeszélgethetnek kor- és sorstársaikkal a gyárak, üzemek, irodák hajdani életéről.

E melengető közlemények hallgatása közben arra is érdemes felfigyelnünk — a rádiókrónikákban, a lapok hasábjain egyaránt — milyen nagy gondot fordít társadalmunk — s nemcsak a hivatalból illetékes szervek — óvodahálózatunk bővítésére, fejlesztésére. Ugyanabban a negyedórában, amikor a kedvesen fogalmazott mondatok a fővárosi nyugdíjasokat a Hármashatár-hegyre hívogatják, másik mondatokban azt közlik a hallgatóval — az ország közvéleményével —, hogy en-

felszereléséhez ezek és ezek az üzemek, gyárak, vállalatok ilyen és ilyen társadalmi segítséggel járulnak hozzá. Egyetértünk tehát abban, hogy az embert a tipegéstől a kocogásig társadalmi gondjaink középpontjába állítottunk, anyagot, munkát, időt áldozunk arra, hogy a kicsinyek, az öregek életét minden elérhető eszközzel megszépítsük, nem csak akkor állunk csatasorba, amikor anyagi javainkat veszély fenyegeti, hanem akkor is, amikor az emberek belső szorongásait kell jóssággal, emberséggel feloldanunk.

Ha nem is futnak be ezért tömegesen dicsérő levelek a rádióhoz, biztos, hogy sok-sok nyugdíjas gondol halálával azokra, akik a sétákat szervezik, s azokra, akik a meghívást továbbítják.

Nem ártana, ha más városok nyugdíjasainak is szerveznének hasonló kocogásokat, a lapok szívesen vállalnák a meghívások közlését.

Ormos Gerő

A motorcsónak luxuscikk?

Valakinek rá kell fizetnie

A szezon előtt a tiszai csónakházakon „generális” változást teremtett a Szegedi Vízművek és Fürdők. A lakók, motorcsónakok, párevezősök, és kajakok vízen vagy garázsban tárolásának díját ugyanis az úgynevezett szabadárás kategóriába sorolta, és olyan magas összeget állapított meg, hogy azzal egyszerűen leseperi a fürdőházakról azokat, akik azt nem tudják megfizetni. A vízi járművek tárolásának díja garázsban 1968-ban még 100 forint volt télen, nyáron 200. A motortároló szekrényekért 50—50 forintot fizettek mindkét időszakra. 1969 és 1970-ben már 120, illetve 240 forintra emelték a vízi járművek tárolási díját és 60—60 forintra a motortároló szekrényekét.

Most a következőkre határozta el magát a vállalat: egész évre 1550 forintot kér a lakók, a kétpárevezős, a vitorlás, a motorcsónak garázshasználatáért. Ugyanezeket a csónakház mellé kiadott tárolni 550 forintért lehet. A motorkerékyek egész évi használati díja pedig 200 forint lesz. Kajak és egypárevezős csónak garázsdíja nyáron 550, télen 365 forint. Gyakorlatilag te-

hát az első kategóriába eső vízi járművek garázsdíját az eddigiekhez képest mintegy ötszörösére szándékozik emelni a Szegedi Vízművek és Fürdők azzal a megokolással, hogy az úszóházakon a szorosan összetartozó szolgáltatást kétféle vágja. Az összefüggés kedvéért: figyelmen kívül hagyja ugyanis, hogy az úszóházak bérlőinek 98 százaléka azért vált 600—900 forintos kabinjegyet, mert ott van a vízi járműve, és nem azért, mert fürödhet a kosárban, napozhat a deszkán. Ha a bérlők döntő többségének nem lenne vízi járműve, nem szeretné a Tiszát, a szabad természetet, akkor kabinra sem tartana igényt. Következésképpen a vállalat akkor kiadhatná a kabinokat és a garázsokat is akár naposcsibe keltetésére. Hogy az úszóházakon a bérlők kabinváltása mennyire összefügg a vízijármű-tarassal, azt bizonyítja: a vállalat évek óta egyetlen szabad kabin sem tud adni napijegyes vendégnek. Sőt tavaly 10—10 kabin építetett a Béke II.- és a Szabad-ság-úszóházakon újabb állandó bérlőknek.

Dr. Takács Antal, a vállalat igazgatója és Szilléri László főmérnök a szorosan összefüggő szolgáltatás kettéválasztását, a csónaktárolásban beállított áremelést azzal magyarázza, hogy állami dotáció kifejezetten a fürdőztetésre élvez a vállalat, és nem általában, mint szolgáltató. Vagyis a kabin- és fürdőjegyek árához nem nyúlhatnak, a vízi járművek tárolási díjához viszont igen, mert azt a vállalat most besorolta szabadárás

kategóriába. E kategória le- vagy felfelé tendálását mindenkor a kereslet és a kínálat mozgatja. Jelen esetben a bérlők kiszolgáltatottságának felismerése. Másik ilyen profilú vállalattal ugyanis nem léphetnek viszonyba, mert egyszerűen nincs erre lehetőség.

A vállalat vezetői számokkal bizonyítják, hogy ráfizetnek a Szőke Tiszára, a három úszóházra, és csak a partfürdő hoz milliót hasznót. A gőzfürdőben jóformán egy dupla fekete árért fürödhet a vendég, a vállalatnak ugyanakkor ez 18 forintos önköltségbe kerül. Számol most a bérlő és számol a vállalat. Az a vízi jármű-tulajdonos, akinek egész felszerelése, ha megér 6—8 ezer forintot — és ezek vannak többségben — évi bérkért most 2150—2550 forintot köteles fizetni az eddig nyújtott szolgáltatásért akkor, ha vízi járművével egy tapodtat sem megy, hanem csak nézi a garázsban. A vízijármű-tarassal ezzel megfizethetetlen luxussá tette a vállalat. Pedig nem az, nem egy kiváltságos réteg élhet csak vele, mint a múltban. Az lenne természetes, ha a Tiszai víziélet az eddigiek-nél is többen élvezhetnének? A tervezett áremelésnek el- lentmond az is, hogy a szolgáltatás eddigi igen alacsony színvonalát semmivel nem tudják javítani belátható időn belül. Másodszor: Szeged és a tiszai víziélet sajnos még távolról sem rangos, nem kiemelt idegenforgalmi terület, mint Budapest vagy a Balaton és környéke.

Lódi Ferenc

Katasztrófa Peruban

Még mindig nincsenek hivatalos adatok arról, vajon hányan haltak meg a perui Chungar városkát ért természeti csapás következtében. Egyes feltételezések szerint a bányaközpontot ért katasztrófa 1000—1300 ember életébe került. Több tu-

cat sebesültet szállítottak eddig Cerro, Santander és Huaron kórházaiba.

A szerencsétlenséget az okozta, hogy egy andesi tó partjai beomlottak, s a kizúduló hatalmas vízmennyiség az 1500 lakost számláló Chungarra ömlött.

Ideiglenes megállók

A szeged-belvárosi gázszelések miatt az autóközlekedési vállalat ideiglenes buszmegállóhelyeket jelölt ki. A Lenin körút és Bajcsy-Zsilinszky utcai munkálatok befejezéséig az Expressz-büfé melletti megállóhelyet a járatok március 22-én 5 órától nem érintik. A 9-es, 14-es, 13-as számú vonalak Tarján, illetve a Marx tér felé közlekedő járatok a Lenin körúton a ze-

nekonzervatóriummal szemben elhelyezett ideiglenes megállóhelynél állnak meg. A Mihálytelek—Szeged, valamint a Röske—Szeged között közlekedő buszok a Petőfi Sándor sugárúton a zenekonzervatórium mellett, a 17-es számú járat a Dugonics téren a virágüzlet helyett a cipő-nagykereskedelmi vállalat lerakásával szemben áll meg az útlezárások ideje alatt.